

Začátek

Září 2020 – Víťa 10 let, Jenda 8 let, Růženka 4 roky

Sedím na louce s notebookem na kolenou a hrnkem kafe mezi koleny. Občas se kolem mne mihne konipásek a u nohy mi přistane saranče a zahledí se na mne nečekaně zvědavým pohledem oříškových očí. Slunce z mateřídoušky ždímá do prostoru poslední molekuly vůně, které se mísí s pachem sena. Nad protějším kopcem krouží černý čáp. Vzácnost, tají se mi dech. Už se těším, až to povím Pavlovi. Káva mi stydne, podzim se blíží. Oklepu si seno a prach z rukou. Scházím po louce. Šlápnu do vosího hnízda. Koncem sezony prý mají vosy špinavý zadek a jejich bodnutí jsou obzvláště bolestivá. Jedna z nich nelení a dává mi v euforii z pocitu, že už nemá co ztratit, pěkně ostrou podzimní nakládačku.

Tiše prskám: „Do psí díry, to je život!“

„Volalas mě, mamínečko?“

Růženka: „Mami, co to máš?“

„Datlovou pastu a sójový mlíko.“

*Svěsí ramena: „Nevím, jak někdo může zabíjet datly
a sojky...“*

Představení

Protože mi připadá, že se první díl knihy odehrával v předchozím životě, v jiném vesmíru a za Brnem vpravo, a na jeho existenci mám mlhavé vzpomínky vyplavené během holotropního dýchání zapříčiněného příliš ostrou papričkou v asijské polévce, ráda bych vám představila svou rodinu v momentální sestavě.

Čtenáři první knihy již poznali všechny charakteristiky hlavních postav mého životního dramatu, ale neopomíňte jejich podstatné aktualizace. Ostatní nebudu nutit číst předchozí knihu. (Tak jistě...) Jen je k tomu budu jemně manipulovat (a je to tady), ale toho si ani nevíšimnete. (Uf.) Rozhodla jsem se tedy uvést naši (hlavně na psychiatrii) slavnou rodinu malými portréty.

Eliška, 37 let

Jsem pečující pečující o pečující.

Tedy osoba pečující o děti se speciálními potřebami živící se jako psycholožka, která pečuje o osoby pečující nejen o děti se speciálními potřebami. To když naslouchám například zaměstnancům rané péče, kteří poskytují podporu nejen dětem se speciálními potřebami, ale i jejich rodičům, což jsou také pečující o pečující. Sama mám také svého terapeuta-supervizora. Ten také pečuje o pečující pečující o pečující pečující. Ne, ani na chvíli jsem se v tom neztratila – v dobře fungujícím systému není nikdo bez podpory.

Naslouchám těm nejzajímavějším příběhům a jeden z nich sama žiju. Pravda, sama ne. Žiju ho se svým mužem Pavlem, syny na autistickém spektru – Víťou a Jendou – a s malou dcerkou Růženkou. A nejmladší člen rodiny během psaní knihy, kterou právě držíte v rukách, přibude.

Růženka, 4 roky

Je to básnička, maminko?

*Já jsem meloun červený, já jsem meloun žlutý.
Jsme sladký jako med
A všichni nás mají rádi.
Chtějí nás všichni sníst.
Jsme pro radost a pro děti.*

To, co vlivem autismu za život promlčeli kluci, za ně odkecala jejich malá sestřička. Růženka má – mimo jiné – již nějakou dobu pár připomínek k pohádce O Popelce.

Nejdřív jí byly málo tři oříšky. Chápu. Vícero šatiček vyhrabeme v kdejakém sekáči. Takže aby bylo dosaženo alespoň nějakého dojmu, oříšků muselo být devadesát. Pravda, když jsem vyprávěla, jak tatínka jedoucího v kočáru cvrnkla do nosu větévka lísky s náloží devadesáti oříšků, trochu se nad tou představou pozastavila, nechtěla ale být hnidopich a na dobroušení detailů netrvala.

Pohádka následně prošla ještě několika revizemi pro svou brutalitu: smrt matky, týraný otec ze strany manželky – narcistické a patologicky hyperprotektivní matky biologických dcer Holeny a Smrděny – a invazi holubů přenášejících parazity, katastrofální nedostatek šatstva, stalking ze strany prince, a to už jsme předtím úspěšně vytěsnili verzi s amputací palců na nohou nevlastních sester.

Zachytila jsem finální podobu milosrdné verze pohádky podle diktátu naší dcery.

O Popelce

Byla jednou jedna holčička Popelka v bříšku a ta se pak narodila z mamčininy pipinky. Když vyrostla, přibýly jí stejně staré vlastní sestry

Květuška a Růženka. Na zámku taky vyrostl princ a hledal si manželku. Proto dal vyhlásit ples. Tatínek jel do města pro šaty, ale pak ho napadlo, že se raději praští do hlavy o větev s devadesáti ořechy a donese je na hromadu domů.

Růženka s Květuškou a Popelkou vylupují z ořechů jedny šaty za druhými se zapálením Marfušy z Mrazíka.

(Následovat by měl výčet barev, kterými oplývaly šaty schované v oříšcích. Bohužel se pro omezenou kapacitu lidské paměti přesný seznam nedochoval.)

První den si oblékla Květuška oranžové, Růženka růžové a Popelka si od kamarádky půjčila červené šaty.

(Typická ženská, ta Popelka, plné ořechy šatů, ale nemá, co na sebe, tak si musí půjčit od kamarádky!)

Sestry vyrazily na ples. Ukázalo se, že jsou tam princové tři, takže se dostalo na všechny a tančilo se celou noc.

Když začala odbíjet půlnoc, sestry utekly domů spinkat, aby ráno nezaspaly snídani.

Princům se stýskalo, a tak další večer opět vyhlásili ples a všechny sestry se oblékly do barevných šatů s dlouhými barevnými ponožkami. Zase utíkaly na ples a tančily až do půlnoci.

Třetí den princové opět vyhlásili ples. Sestry si oblékly duhové šaty. Tancovaly, dokud zvony na věži neodbily půlnoc, potom v klidu odešly domů. Tam se pěkně vyspaly. Ale řekly princům, že budou aspoň jejich kamarádky.

Dobrou noc.

„... a potřebovala bych dočíst takovejch knih, co tady mám, abych se cítila jako psycholožka kompetentně, ale to konečně bude škola a školka, odvezu děti... Hurá! Ale co bude? Nejdřív musím uklidit (nadechnu se z plných plic) všechen ten bordel. Pak srovnat horu prádla, začít vařit oběd, když mám chlapa na home officu, uklidit nádobí, ...“

Růženka zpozorní: „*To je O Popelce?*“

Pavel, 48 let

Růženka: „A proč se bojíš, když se díváš na televizi?“

Pavel jakožto zapálený inženýr do sebemenších technologických detailů vysvětluje, co je to napětí.

Růženka: „A proč?“

Pavel jakožto zapálený inženýr do sebemenších technologických detailů vysvětluje, k čemu slouží napětí.

Růženka: „A proč?“

Pavel se na mě otočí: „Došel jsem k tomu, že je u mě devadesát devět procent všeho instinkt a jedno procento rozum.“

Jeníček, 8 let

*Jsem čirá radost, hlasitý stesk,
jsem tvé temno i tvůj lesk,
jsem tvůj smutek,
strašný skutek.
Hojím, bolím, jsem tvé já,
zrcadlo, co potrestá
přetvářku a tváří v tváří
mrští na zem tvou svatozáří.
Sbíráš střípky sama sebe.
Skládáš je marně.
Mnohdy lépe.*

Je to haiku, maminko?

*Divoký obraz
ostrobarevná skříň
žlutý banán.*

Víťa stál v první knize trochu stranou. Pečlivě jsem dbala na jeho soukromí, aby mě jednou oprávněně nepřetáhl po hlavě knihou, ve které se o něm píše, aniž by o to stál. Ani si neumíte představit, jak se urazil! Načež se mnou protestně obrážel všechna autorská čtení a rozhovory a káravě si vymínil uveřejnit v knize vynechat fotky, na nichž je zachycen.

Víťa je upřímný kluk. Tak upřímný, že si někdy nemůžeme být jistí, jestli jde ještě o upřímnost, nebo zda už nás griluje.

Víťova duše má mnoho vrstev, některé jsou přístupné jen těžko nebo vůbec. Mezi jeho vrstvy patří škodolibý šotek, čistá duše, kamikadze, komik, starý prohnílý námořník, slovní kroutil, zlomený básník, a srdce má psi – hravého přítele člověka.

*Víťa je nejlepší brácha na světě. O svých sourozencích říká:
„Já je miluju, i když jsou úplně nejhorší na světě.“*

Víťa si dělá úkoly, přesněji řečeno míhá hlavou nad sešitem a dokola si brouká: „Čížečku, čížečku, jak sejou mák...“

Růženka s náležitou dikcí: „Víťo, nesej.“

Dočteme Víťovi bajku z čítanky, Pavel se snaží mu vysvětlit z ní vyplývající ponaučení: „I když situace vypadá beznadějně, může dopadnout dobře.“

Víťa snaživě zapisuje do sešitu. Nahlédnu a vidím kostrbatým písmem napsané: „Nech se zabít.“

Maroko s Víťou

Prosinec 2020 – Víťa 10 let, Jenda 8 let, Růženka 4 roky

Pandemický odlet

Pozdní podzim se táhl jako stín. Kolem pořád kroužila protikoronavirová opatření jako testování, karantény, lockdowny. Navštívila nás kamarádka Larisa. Tak si po večeru vyřezáváme z avokádových pecek.

Mezi doušky vína si Larisa posteskuje: „A za těchto podmínek se nikomu nechce jet se mnou pro mýdla.“

Larisa totiž vozí z Maroka ručně vyráběná mýdla plná záhadných vůní dalek. Má v centru Prahy malý obchůdek specializovaný na mýdla z celého světa. Rozšafně prohodím: „A tak já bych jela hned! „Bezva! A pas máš? Příští týden?“

Zasmála jsem se a vyřezávala dál. Chvilku jsem žmoulala sklenici a dívala se, jak se víno převaluje po dně. „Co ty na to?“ otočila jsem se na muže. Zasmál se.

„A Lariso, nevadilo by, kdyby letělo i nějaké mé dítě?“

„Dítě? No... chápu, že nechat tady chlapa s dvěma autistama...“

„Vyber si jednoho. Berem Jendu?“ Chichotám se nad představou dámské jízdy s malým věčně nakvašeným teroristou.

„Víťu! Víťu!“

Druhý den jsem běžela na magistrát zařídit nám pasy. Za týden jsem už kupovala letenky. A pak se letělo.

Jak je složité Víťu koordinovat v rutíně a povinnostech, cestovatel je to náramný. I přesto, že od malička bojoval s porozuměním řeči, naučil se dobře anglicky. Když už se složitě učil rodný jazyk, tak proč ne rovnou i nějaký cizí. Proto se těšil, že se s cizím jazykem setká v praxi.

Víťova vášeň pro cizojazyčné nápisy je inspirativní. S cizím